

Målnummer:	Ö2862-93	Avdelning:	
Domsnummer:	SÖ46-95		
Avgörandedatum:	1995-03-24		
Rubrik:	Utmätning av en bil i gäldenärens besittning har hävts sedan det genom en brottmålsdom ansetts utrett att dennes förvärv är ogiltigt. 4 kap 18 § 1 st UB.		
Lagrum:	4 kap. 18 § utsökningsbalken (1981:774)		
Rättsfall:			

REFERAT

Kronofogdemyndigheten i Kopparbergs län utmätte d 11 okt 1991 bl a en personbil Porsche Targa hos M.M. för dennes skulder till staten och ett antal enskilda borgenärer.

Utmätningen överklagades i Svea HovR av P.M., som påstod att bilen tillhörde honom. Han uppgav att M.M. hade kommit i besittning av bilen genom ett bytesavtal med P.M. d 2 maj 1991 men att detta avtal var ogiltigt och att M.M. därför aldrig hade blivit ägare till bilen. Till stöd för sin talan åberopade P.M. en brottmålsdom av Falu TR d 6 mars 1992 och en tredskodom av samma domstol d 10 juli 1992. Enligt brottmålsdomen hade M.M. befunnits skyldig till bedrägeri mot P.M. bestående i att han vid ingående av bytesavtalet svikligen förtigit för P.M. att den av M.M. lämnade bytesbilen var köpt på avbetalning med äganderättsförbehåll för säljaren och att den fortfarande var i säljarens ägo och behäftad med avbetalningsskulder. Genom tredskodomen hade bytesavtalet mellan P.M. och M.M. förklarats ogiltigt.

HovR:n (hovrättsråden Bergenfalk och Lundmark samt tf hovrättsassessorn Hernqvist, referent) anförde i beslut d 9 juni 1993: Enligt 4 kap 18 § UB anses en person vara ägare till den egendom som han har i sin besittning om det inte framgår att egendomen tillhör annan. Vid utmätningstillfället var personbilen i M.M:s besittning, varför denne om inte annat visas skall anses vara ägare till bilen.

P.M. har till stöd för sitt påstående om att bilen tillhör honom bl a åberopat en av Falu TR d 10 juli 1992 meddelad lagakraftvunnen tredskodom. Genom tredskodomen, som meddelats i en rättegång mellan P.M. och M.M., förklarade TR:n bl a att ett bytesavtal genom vilket P.M. och M.M. bytt bilar med varandra var ogiltigt och att P.M. av M.M. skulle återfå den aktuella personbilen av märket Porsche Targa. Denna tredskodom är meddelad i ett mål som anhängiggjorts efter det att bilen blivit utmätt. Tredskodomen reglerar endast rättsförhållandet mellan parterna i det målet och kan inte med verkan mot utmätningssökandena anses visa att P.M. och inte M.M. var ägare till bilen vid utmätningstillfället. Inte heller utredningen i övrigt visar att så var fallet. P.M:s besvärstalan kan följaktligen inte vinna bifall. Skäl finns inte heller att förelägga P.M. att väcka talan enligt 4 kap. 20 § UB.

HovR:n lämnar på grund av det anförda besvären utan bifall.

P.M. (ombud advokaten R.O.) överklagade och yrkade att HD skulle upphäva utmätningen.

Riksskatteverket bestred bifall till överklagandet men förklarade sig inte ha

något att erinra mot att föreläggande meddelades enligt 4 kap 20 § UB.

Av övriga motparter frånträdde två yrkandet om utmätning i personbilen, en bestred bifall till överklagandet och två lät inte höra av sig. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Eva Olsson, föreslog i betänkande följande beslut:
Skäl. Den i målet aktuella bilen av märket Porsche befann sig vid utmätningstillfället d 11 okt 1991 i M.M:s besittning. Han skall alltså enligt 4 kap 18 § 1 st UB anses vara ägare till bilen, om det inte framgår att den tillhörde P.M.. M.M. fick bilen i sin besittning genom ett bytesavtal d 2 maj 1991 med P.M.. P.M. lämnade Porschen och fick i stället en bil av märket Audi Urquattro. M.M. dömdes d 6 mars 1992 av Falu TR för bedrägeri vid ingående av bytesavtalet. Av domen framgår att Audin var köpt på avbetalning med äganderättsförbehåll och att den vid tidpunkten för bytesavtalet var behäftad med avbetalningsskulder samt att M.M. inte hade upplyst P.M. härom. Vidare har Falu TR i tredsdom d 10 juli 1992 förklarat bytesavtalet ogiltigt - P.M. hade åberopat 30 § avtalslagen - och förpliktat M.M. att till P.M. utge Porschen mot återfående av Audin. Båda domarna har vunnit laga kraft.

Genom tredsdomen som sådan kan inte anses utrett att Porschen tillhör P.M.. Brottmålsdomen bör däremot kunna läggas till grund för bedömningen, eftersom det inte har framkommit någon omständighet som skulle ge anledning att ifrågasätta dess riktighet.

Bestämmelserna om bedrägeri och svek anses täcka varandra på sådant sätt att ett straffbart bedrägeri medför ogiltighet enligt 30 § avtalslagen av en genom bedrägeriet framkallad rättshandling (se Grönfors, Avtalslagen, 2 uppl 1989 s 148 fl.

På grund av det anförda får anses utrett att bytesavtalet d 2 maj 1991 är ogiltigt. Prestationerna enligt avtalet skall alltså återgå i den mån egendomen finns i behåll. Rätten att vid ogiltighet återfå individualiserad egendom som finns i behåll får göras gällande mot medkontrahentens borgenärer och detta gäller även om kravet på återgång framställs först efter det att egendomen utmätts (se Håstad, Sakrätt avseende lös egendom, 5 uppl 1994 s 2001). Utmätningen av Porschen skall därför upphävas.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut upphäver HD utmätningen avseende personbilen av märket Porsche Targa.

HD (JustR:n Knutsson, Jermsten, Lars K Beckman, referent, Lennander och Regner) fattade slutligt beslut i enlighet med betänkandet.

HD:s beslut meddelades d 24 mars 1995 (nr SÖ 46).

Sökord: Utmätning; Ogiltighet; Separationsrätt; Sveki; Bil

Litteratur:
